

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2020/2021**

JĘZYK POLSKI

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1–22).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „x” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „x”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIWA

--	--

Stopień trzeci

**Czas pracy:
120 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Suma
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	1	1	2	1	1	1	2	3	1	2	3	2	3	1	2	3	1	5	1	1	20	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																							

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata : 54

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadania od 1. do 5. dotyczą zamieszczonego poniżej tekstu.

Jan Burzyński
Eurosierota

1) Wraz z wejściem Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 roku Polacy zyskali liczne ułatwienia, jeśli chodzi o podejmowanie legalnej pracy w innych krajach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Rosnąca fala emigracji oznaczała nie tylko odpływ siły roboczej z Polski do bogatszych krajów europejskich, lecz także nasilenie procesu tzw. drenażu mózgow, czyli emigracji osób wykształconych do krajów oferujących im lepsze perspektywy rozwoju. Mimo że negatywne konsekwencje procesu integracji europejskiej często bywają wyolbrzymiane (zwłaszcza przez eurosceptyków), to jednak zrodziła ona poważny problem, któremu nie są w stanie zaprzeczyć nawet najzagorzalsi euroentuzjaści. Chodzi oczywiście o problem eurosieroctwa.

2) Potrzeba stworzenia osobnego terminu na określenie zjawiska tzw. sieroctwa migracyjnego wynika nie tylko ze stosunkowo dużej skali tego zjawiska, lecz także z ogólnego trendu językowego związanego z wejściem Polski do UE. Obecnie w języku polskim aż roi się od słów powstałych przez dodanie przedrostka *euro-* (od *europejski*) do nazwy określającej jakieś zjawisko, funkcję, przedmiot czy proces. Obok wspomnianych już wyrazów można wymienić nazwy takie jak: *eurokonstytucja*, *euroczek*, *euroobligacje*, *europarlamentarzysta*, *europrodukt*, *eurorynek* czy *eurowybory*. Obfitość tego rodzaju słownictwa przypomina nam o europejskim kontekście rozmaitych dziedzin naszej działalności, przyczyniając się do umocnienia integracji europejskiej. I choć są to z reguły słowa o neutralnym – a nierzadko pozytywnym – zabarwieniu uczuciowym, to jednak również wśród nich istnieją pewne wyjątki. Do wyjątków takich niewątpliwie należy właśnie *eurosierota*.

3) Niektórzy sądzą, że termin ów jest nieprecyzyjny. Dziecko określane jako *eurosierota* ma, co prawda, utrudniony kontakt z rodzicami, ale przecież wcale ich nie traci. Lepsze byłoby *euroosamotnienie*. Pojęcie *sieroctwa* ma szeroki zakres, a jego podstawowym wyróżnikiem pozostaje sytuacja, w której oboje bądź jedno z rodziców nie mieszka z dzieckiem i nie uczestniczy w pełni w jego wychowaniu.

4) Inna sprawa, że termin *eurosierota* z reguły jest nadużywany w mediach. Często bywa stosowany wyłącznie na podstawie faktu, że rodzic bądź rodzice jakiegoś dziecka wyjechali na pewien czas pracować w innym kraju UE. Dlatego też zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Edukacji Narodowej przez pojęcie tzw. *eurosieroctwa* należy rozumieć sytuację, w której emigracja zarobkowa rodziców/rodzica powoduje zaburzenie podstawowych funkcji rodziny, takich jak: zapewnienie ciągłości procesu socjalizacji, wsparcia emocjonalnego dziecka i transmisji kulturowej.

5) Są tacy, którzy twierdzą, że rozwój transportu oraz elektronicznych środków komunikacji może nieco łagodzić problem eurosieroctwa. Wzrost liczby dogodnych połączeń komunikacyjnych między krajem a resztą Europy, spadek cen za międzynarodowe rozmowy telefoniczne, nowe kanały komunikacji, takie jak internet mogą po części niwelować problemy wynikające z rozłąki. Wiele osób wątpi jednak w możliwość podtrzymania więzi rodzinnych za pośrednictwem elektronicznych środków komunikacji, których z pewnością nie można uznać za receptę na problem eurosieroctwa.

Na podstawie: Jan Burzyński, *Eurosierota*, „Obserwatorium Językowe Uniwersytetu Warszawskiego”, <https://nowewyrazy.uw.edu.pl/esej/wg-tytulu/eurosierota.html?id=17> (publikacja: 21.02.2013, 12.45, ostatnia aktualizacja: 10.01.2015, 22.1, dostęp w dniu 14.01.2021).

Zadanie 1. (0–3 p.)

Zaproponuj tytuły wyróżnionych fragmentów eseju (od 1. do 5.). Nadaj im formę równoważników zdań.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

Zadanie 2. (0–1 p.)

Na podstawie tekstu wymień dwa negatywne i dwa pozytywne skutki migracji Polaków do innych europejskich krajów.

	Negatywne skutki	Pozytywne skutki
1)		
2)		

Zadanie 3. (0–1 p.)

Na podstawie informacji zawartych w eseju wyjaśnij znaczenie wyrazu *eurosierota*. Nie cytuj.

-
-
-

Zadanie 4. (0–2 p.)

Wypisz z ramki dwa wyrazy o znaczeniu przeciwstawnym i objaśnij ich znaczenia.

eurokonstytucja, euroczek, eurosceptyk, euroobligacje, eurorynek europarlamentarzysta, europrodukt, eurowybory, euroentuzjasta

Wyrazy o znaczeniu przeciwstawnym:

Wyjaśnienie znaczenia wyrazów:

- 1)
-
- 2)
-

Zadanie 5. (0–1 p.)

Zdanie przekształć tak, by nadać czasownikowi formę strony czynnej.

Negatywne konsekwencje procesu integracji europejskiej często są wyolbrzymiane przez wielu ludzi.

.....
.....

Zadanie 6. (0–1 p.)

Poniższą wypowiedź przekształć na zdanie w mowie zależnej.

Dziecko często myśli: „Tata wyjechał, bo byłem niegrzeczny”.

.....

Zadanie 7. (0–1p.)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz znakiem „x” T (tak) , jeżeli stwierdzenie jest prawdziwe, albo N (nie), jeżeli jest fałszywe.

1)	W wyrazie <i>liczba</i> zachodzi zjawisko udźwięcznienia.	T	N
2)	W wyrazie <i>eurosieroctwo</i> dochodzi do ubezdźwięcznienia.	T	N
3)	W wyrazie <i>warszawski</i> zachodzi zjawisko uproszczenia grupy spółgłoskowej.	T	N

Zadania od 8. do 12. dotyczą powieści Barbary Kosmowskiej *Samotni.pl*.

Zadanie 8. (0–2 p.)

Sformułuj trzy argumenty przemawiające za tym, że Wiktor, bohater powieści *Samotni.pl*, jest eurosierotą.

I argument:

.....

II argument:

.....

III argument:

.....

Zadanie 9. (0–3 p.)

Napisz, jak Zosia starała się pomóc Wiktorowi i jakie chciała uzyskać efekty. Wymień cztery sposoby. Użyj wyłącznie wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania.

1)

.....

2)

.....

- 3)
- 4)

Zadanie 10. (0–1 p.)

Wyjaśnij pochodzenie pseudonimów nauczycieli uczących Joannę i Kaję.

Nudziara –

Słabizna –

Tales –

Zadanie 11. (0–2 p.)

Odwołując się do treści utworu *Samotni.pl*, uzasadnij, że warto być odważnym. W swojej wypowiedzi podaj przykłady i skutki postępowania trojga bohaterów utworu, którzy wykazali się odwagą.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0–3 p.)

W pięciu zdaniach napisz, jak rozumiesz symboliczne znaczenie ostatniej sceny (na Okęciu) przedstawionej w książce *Samotni.pl*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....

Zadanie 13. (0–2 p.)

Uzupełnij tabelę. Do wyrazu *przyjaciółka* dopisz wyraz podstawowy. Wyodrębnij w wyrazie pochodnym podstawę słotwórczą i formant. Wypisz oboczności.

Wyraz podstawowy	Wyraz pochodny	Podstawa słotwórcza	Formant	Oboczności
.....	<i>przyjaciółka</i>

Zadanie 14. (0–3 p.) Przedstaw budowę podanego wypowiedzenia wielokrotnie złożonego na wykresie i określ typy wypowiedzeń składowych.

Dopóki byłam mała, nic się nie działo, ale przez pierwszy rok pobytu w Damaszku wszyscy mnie oglądali, bo miałam białą skórę.

Wykres zdania:

Typy wypowiedzeń składowych:

.....
.....
.....
.....

Zadanie 15. (0–1 p.)

Wypisz wyrazy z ramki, przyporządkowując je do odpowiednich określeń.

szkoła podstawowa	lekceważyć	samolot
-------------------	------------	---------

- A) Złożenie:
- B) Zrost:
- C) Zestawienie:

Zadania od 16. do 21. dotyczą książki Doroty Terakowskiej *Tam, gdzie spadają anioły.*

Zadanie 16. (0–2 p.)

Jaką problematykę porusza powieść Doroty Terakowskiej? Podaj trzy zagadnienia. Zapisz przykłady z treści książki ilustrujące te zagadnienia.

	Zagadnienia	Przykłady z treści
1)		
2)		
3)		

Zadanie 17. (0–3p.)

Na podstawie wiadomości uzyskanych przez ojca Ewy oraz doświadczeń Avego napisz notatkę objaśniającą, kim są anioły.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 18. (0–1 p.)

Według Barbiela zadaniem Anioła Stróża jest

- A. pomaganie człowiekowi w razie trudności.
- B. chronienie człowieka przed nieprzyjemnościami.
- C. pomoc człowiekowi w wyborze właściwej drogi życiowej.
- D. zapewnienie człowiekowi wyboru spośród kilku życiowych dróg.

Zadanie 20. (0–1p.)

Uzasadnij słuszność przytoczonej poniżej opinii Bezdomnego na temat ludzi. Powołaj się na dwa przykłady z powieści.

Tu, na Ziemi (...) w jednej i tej samej ludzkiej istocie tkwiły zarówno Dobro jak i Zło; Strona Światłości i strona Mroku.

A)

.....

B)

.....

Zadanie 21. (0–1 p.)

Napisz, jakie znaczenie ma zastosowanie fantastyki w książce D. Terakowskiej. Wymień dwa efekty wprowadzenia elementów fantastycznych w powieści .

1)

.....

2)

.....

Zadanie 22. (0–20 p.)

Czy zgadzasz się z opinią, że życie to sztuka wyboru między dobrem a złem?

Napisz rozprawkę, powołując się w argumentacji na przykłady zawarte w powieściach *Samotni.pl* i *Tam, gdzie spadają anioły* oraz w innym tekście kultury (książce, filmie, obrazie...). Twoja praca musi zawierać co najmniej 200 słów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

